

Landsbygdsnytt

Landsbygdsnämnden
Örebro kommun

#4
2021

Jonas yrkesfiskar i Hjälmarens sedan 2005

Möbelbutikens flytt från stan. Vinnarna av Landsbygdspriset.
Kommunens enda lanthandlare.
Bo och byggande på landsbygden.

God jul och gott nytt år

Då börjar det bli dags att sammanfatta ett händelserikt 2021, med allt vad det har inneburit.

De digitala mötena fortsatte ända in i oktober och kommer väl i viss mån inte att försvinna bara så där.

Olika hybridlösningar har växt fram under den här tiden och även om vi lyckades att ha fysiska nämndmöten under kvartal fyra, vet man inte hur framtiden ter sig. När detta skrivs nås Europa av en femte våg.

Covidpass är kanske något vi får lära oss att leva med den närmaste tiden och även här får väl framtiden utvisa hur det kommer användas vid tillställningar och arrangemang rent praktiskt.

Nej, ett råd som håller gott och väl är det klassiska: Tvätta händerna, håll avstånd och stanna hemma när du är sjuk, så bidrar vi alla tillsammans till att hålla oss friska.

Tre saker att se fram mot:

Julens mat

Närproducerat julbord med smaker från närområdets alla delikatesser och dess skickliga producenter.

Vinterns motion

Nyspårade skidspår och en blankspolad is för härliga vinteraktiviteter – det går inte av för hackor!

Vinterns mys

Uppkrupen i soffhörnet med en bok eller en familjefilm att samlas kring, med en sprakande braskamin intill.

Om Landsbygdsnytt

Landsbygdsnytt är en informationstidning som ges ut av Landsbygdsnämnden i Örebro kommun. Syftet är att vara en kanal för information från kommunen som berör landsbygderna i Örebro kommun.

Tidningen är också ett sätt att informera om Landsbygdsnämndens och landsbygdsenhetens strategiska arbete med landsbygdsfrågor, upplysa om tillgängliga bidrag för landsbygdsutveckling och berätta positiva och inspirerande historier från vår landsbygd.

Det är inte möjligt att annonsera i tidningen och vi skriver heller inte artiklar i syfte att göra reklam eller favorisera till exempel företag.

Tidigare utgåvor av Landsbygdsnytt finns att läsa i pdf-format på orebro.se/landsbygdsutveckling ■

I det sista numret av årets fyra finns som vanligt många fina inslag från kommunens alla olika hörn och bygder. Vi fortsätter att visa på goda exempel och lyfter fram vardags-hjältar som dag ut och dag in i det tysta gnuggar på för en levande landsbygd. Vi avslutade året med en välbesökt digital medborgardialog om bo och byggande på landsbygden. Det blev en lärorik fortbildning för oss från inbjudna gäster.

Per-Åke Sörman,
ordförande
Landsbygdsnämnden

Foto: Andreas Lundgren

Jag vill från hela Landsbygdsnämnden önska er alla ett gott nytt blomstrande landsbygdsår 2022 där vi fortsätter att hjälpas åt att belysa landsbygdens styrkor och inte ta på oss några ”offerkoftor”. ■

Landsbygdsnytt #4 2021

Ansvarig utgivare: Lena Norrström, 019-21 20 42

Distribution: PostNord, 0771-33 33 10

Nästa nummer kommer i mars 2022.

Har du synpunkter eller tips? Kontakta oss: landsbygdsnytt@orebro.se

clearberry
kommunikation & media

Produktion: Clearberry AB

info@clearberry.se

Text och foto: Maria Eremo

Text, foto och form: Anders Jakobson

Han driver kommunens enda lanthandel

I Närkes Kil, nära kyrkan och skolan, ligger Örebro kommuns enda lanthandel. Vedlunds livs har funnits sedan 1965 och drivs nu av andra generationen Vedlund.

Per Vedlund är uppväxt i huset som varit lanthandel sedan åtminstone mitten av 60-talet. Huset byggdes 1936 som Konsumbutik, men slog igen några år innan Pers mamma och pappa, Karin och Gunnar Vedlund, satte fart på rulljängsen igen och flyttade in på övervåningen. Paret Vedlund drev butiken fram till och med 1995 då en arrendator tog över stafettpippen.

– Jag hade inte tänkt ta över. Men när arrendatorn höll på att kursa gjorde jag det ändå. Det var 2004 och sedan dess har jag drivit butiken, säger Per.

Det var ingen härlig känsla han hade då, direkt jobbigt faktiskt. Men det var ännu jobbigare att släppa i väg något som funnits närvarande i hela hans liv.

I dagsläget är det Per och hans svärdotter Lucía Torres Wanberg som kunderna möter allra mest, men det finns även två timanställda.

– Folk älskar att komma hit, vi har service i världsklass. De tycker att det är värt att handla hos oss och vi ser verkligen våra kunder, säger Lucía som står i köket och gör i ordning räksmörgåsar.

Just färdig mat har blivit lite av butikens signum sedan pandemin bröt ut. Per ville testa något nytt och

var inte sen att haka på Lucías idé om färdigmat.

– Vi har alltid tänkt lite annorlunda. Vi har sålt hund- och hönsfoder och ett tag hade vi färdiga matkassar med tillhörande recept. Men det gäller att förnya sig, folk tröttnar, säger Per.

Det här med att Per driver kommunens enda riktiga lanthandel trodde han inte själv och det fick honom att börja fundera. Något rätt gör han uppenbarligen.

I köket gör Lucía Torres Wanberg med van hand i ordning nya räksmörgåsar som ska ut i butiken.

– Till att börja med tror jag att vår placering gynnar oss. Vi ligger inte i ett bostadsområde, utan längs vägen. Vi är inte ett utsatt område och våra kunder lever nog ganska gott. Dessutom gör vi mycket själva. Du måste sköta dig för att kunna driva en lanthandel. Att skapa kontakter med både leverantörer och kunder är avgörande och det är ett speciellt sätt att leva. Jag känner heller aldrig att jag jobbar, det här är hemma för mig även om jag inte längre bor i huset.

Just nu har han definitivt inga planer på att lägga ner eller sälja butiken, även om han mer än gärna skulle se att någon av de tre barnen tog över.

– Det är lite för lite pengar i det här, på pappret är det ett dödsdömt företag, säger han och skrattar lite.

– Dessutom är det lite som att vara mjölkbonde, det är svårt att vara ledig. Du jobbar jämt, fortsätter han.

Per tror på det han och hans personal gör och även om vintern ser helt annorlunda ut mot sommarhalvåret får de det att fungera.

– Folk skulle vilja ha både restaurang och café här och på sommaren säljer vi väldigt mycket dricka och glass. Det är oerhört säsongsbaserat. Jag är så tacksam att få jobba här och få se hur det fungerar. Det gäller verkligen att hugga i och vara driftig. Att rulla tummarna går inte, säger Lucía. ■

Snabb etablering av unik konsertplats gav stort pris

Vinnarna av Stora landsbygdspriset 2021 blev Humlehagen AB som fått stora nationella artister och tusentals besökare att ta sig ut till den nybyggda konsertplatsen Humlehagen i Tjugesta, Glanshammar,

– Det var roligt att vinna Stora landsbygdspriset. Det är ett bevis på att det vi gör uppskattas. Men det var oväntat och inget vi hade tänkt på att vi kunde få. Det var lite som när vi fick Samverkarna i Glanshammarbygdens pris första året vi gjorde Tjo i Tjögsta. Det var också helt oväntat, säger Fredrik Nilsson från Humlehagen AB.

Ja, Tjo i Tjögsta satte Tjugesta på kartan i fyra säsonger mellan 2017 och 2020. Det var en festival som byggdes upp i ladan med adressen Ladan 1917 och som snabbt blev en favoritplats för svenska artister.

– Sista året hade vi sjukt bra bokningar, men sen kom corona, berättar Björn Lycklig Wallgren.

Men i år, 2021, fick konsertsugna ta sig fyra bilminuter bort från Ladan 1917 för att njuta av livemusik, dessutom utspritt över flera månader. Humlehagen öppnade som en ny plats för konserter på landsbygden. Det är en gård och mark som Fredrik äger. Den har ägts av familjen i flera hundra år. Men namnet är nytt. Det hänger ihop med att de planterat

humle för att ringa in hela området.

– Gårdens lada hade stått tom i 30 år och första tanken var att göra en inomhusscen som Ladan 1917. I början av 2021 började vi riva ut och städa och sökte bygglov, men tiden rann i väg och vi valde att satsa på utomhuskonserter till sommaren, berättar Fredrik.

Scen byggdes, området gjordes i ordning, en väg fixades till och parkeringsmöjligheter ordnades. Det var mycket jobb, men de har varit många som jobbat. Gänget bakom Humlehagen består av åtta personer som alla har olika funktioner och kompetenser.

– Men Fredrik är geniet. Utan honom skulle det inte bli någonting, menar Björn.

Utöver Björn och Fredrik är det Miriam Sandberg, Johan Sandberg, Magnus Tunmats, Anna Petterson, Ki Sandholm och Henrik Källman som har jobbat med Humlehagen. De behövde inte slita helt ensamma. Grannar som de knappt pratat med tidigare slöt upp och hjälpte till med byggandet.

Stämningfullt när sommarnattens mörker la sig över området. Foto: Humlehagen.

– Det är ju en grej för hela bygden vi gör. Tjo i Tjögsta var en rolig grej som råkade bli stor och man behöver ta hjälp av folk i närområdet. Därför har det varit viktigt för oss att få med det lokala, säger Björn.

Det kunde märkas under sommaren då lokala food trucks stod för serveringen och parkeringen hanterades av Glanshammars IF som fick ett litet tillskott i kassan.

Humlehagens premiär skulle ha varit med Miss Li, men två dagar innan ställde hon in på läkarens inrådan.

– Då bröt vi nästan ihop. Alla förutsättningar för en fantastisk premiär fanns där. Kanonväder och helt utsålt

och så blev det inget, säger Björn.

Men när chocken lagt sig bestämde sig gänget ändå för att ha en premiär och ställde snabbt om och lyckades boka en två dagars gratisfestival med bland annat Moa Lignell och Staffan Hellstrand.

– Det kom 8-900 besökare totalt och jag tror att många fick upp ögonen för Humlehagen. Det var väldigt viktigt att vi genomförde premiären och att vi kunde ställa om från fiasko till succé, säger Björn.

Miss Li kunde komma tillbaka senare under sommaren och andra artister som var med under Humlehagens första säsong var bland andra Atomic Swing, Thomas Stenström, Timbuktu, Anna Ternheim och Markus Krunegård.

– Det var slutsålt på de flesta konserterna och runt 6000 besökare totalt, säger Fredrik.

Arrangemangen gjordes utifrån rådande restriktioner med ett maxtak på 500 besökare, men Fredrik säger att 1000-1500 ska få plats utan problem och det är utifrån de förutsättningarna de jobbar inför nästa säsong. Tanken är att Humlehagen ska bli permanent. Området är färdigt och den tomma ladan kommer att rustas och användas på lite olika sätt framöver. Björn säger hemlighetsfullt att stora produktionsbolag redan hört av sig och erbjudit sina artister.

– Det är kul att det har blivit så efter bara en sommar. Då har man lyckats. Det vore roligt med till exempel

Fredrik Nilsson och Björn Lycklig Wallgren smider planer inför sommaren 2022 då Humlehagen kommer tillbaka – kanske med ännu större namn bland artisterna.

Lasse Winnerbäck nästa sommar.

Är det drömbokningen?

– Nej, det är Thåström! Men det har det varit varje år, säger Björn. Han spanar vidare:

– Något internationellt vore också kul. Tänk er Neil Young i Humlehagen! Det skulle vara skithäftigt och jag tror inte det är omöjligt om ryktet fortsätter att sprida sig. ■

Moa Lignell framträdde under Humlehagens delvis improviserade premiärfestival. Foto: Humlehagen.

Juryns motivering: Genom att bygga upp Humlehagen musik och event utanför Glanshammar, med ett stort driv och engagemang, har man lyckats locka stora, välkända artister till åkern utanför Glanshammar. Detta har gjort att folk har valfärdat till landsbygden - både från närområdet, Örebro och andra orter både i och utanför kommunen. Att dessutom anordna med parkering där lokala föreningar fått medverka till ordning och samtidigt tjäna en slant till sin verksamhet, bidrar också till ett stort mervärde för Glanshammar som ort och dess boende! Lokala företag har fått sälja sin mat på området, vilket också bidrar till kommunen som helhet.

Allt detta sammantaget motiverar till att ge Humlehagen AB det Stora landsbygdspriset år 2021.

Karl bjuder in till färgkrig i Vintrosaskogen

Unga landsbygdspriset gick i år till Karl Elestedt och Trailer park paintball. För några år sedan stod han i valet att lägga ner eller satsa. Det blev det senare alternativet.

I Säbyskogen i Vintrosa ligger paintballbanorna som vittnar om att det är full fart här på bokade dagar. Gamla husvagnar, traktordäck, lastpallar och enorma plastdunkar är en del av banornas inredning.

– Du ska kunna komma hit varje år och alltid mötas av något nytt. Prispengarna kommer att gå till banan, något roligt ska det allt bli som tack för att jag blev nominerad, säger Karl.

Han har länge funderat på digitala bomber som ett nytt inslag och nu kanske det blir av.

Karl är född och uppvuxen i Vintrosa och bor i dag med sin familj i sitt barndomshem på andra sidan åkern från paintballbanorna. Första säsongen i Vintrosa var 2018 och innan dess hade han drivit paintball i Laxå under flera år.

– Jag tröttnade på att pendla och valde mellan att lägga ner eller flytta verksamheten hit. Karls fru peppade honom till att förlägga allt i Vintrosa, men ingen av dem trodde att det skulle bli så här stort.

– Uppenbarligen fyllde jag ett behov och vi har även många besökare från Värmland.

Det är många återkommande kunder och det är exakt det som Karl gillar.

– Jag vill att man ska vilja komma tillbaka. Det är kvitto på att jag gör något rätt. Jag spelar paintball själv och bygger banorna utifrån vad jag och mina kompisar tycker är roligt. Just husvagnsnischen uppskattas av många.

I dagsläget finns två banor som skiljer sig från varandra. Trycket från kunderna har gjort att Karl har anställt en person på timmar och kommer att behöva anställa ytterligare

Juryns motivering: Trailer park paintball i Säbyskogen, Vintrosa, beskrivs i motiveringarna som Sveriges bästa paintballbana med världens trevligaste arrangör. Det finns ingen som åker dit och har tråkigt. Ägaren, Karl Elestedt, beskrivs som en kille som med envishet och kämparvilja öppnat en hel paintballvärld och bidragit med både jobb och glädje för de som spelar.

I motiveringarna till priset anges också att han har pressat priserna för att så många som möjligt ska kunna spela för att ha kul! Han har, med bara lite hjälp av vänner, byggt en komplett bana med hinder och skydd. Trailer park paintball tar vara på landsbygdens möjligheter på ett annorlunda och spännande vis.

en under nästa säsong som pågår mellan april och november.

– Pandemin har gjort att trycket ökat, det fanns inte så mycket annat att göra. Vi ökade med 120 procent och nu har folk upptäckt sporten.

Det är allt från hårdhudade spelare på hög nivå till olika familjekonstellationer som besöker Trailer park paintball.

– Vi har familjepaintball där det är lägre tryck i skotten. Det är kul att få hit barn och visa dem att det finns andra sporter än hockey och fotboll.

Många föräldrar tycker att det känns bra att barnen kommer ut.

Nu är det en sak i taget som är framtidsplanen. Idéerna är många, men tiden ska också räcka till. Karl arbetar heltid som förman på en grisgård och i mars förväntas barn nummer två göra entré.

– Det är väldigt kul att ha fått priset och roligt att uppmärksammas. Jag trodde aldrig att det skulle bli så här stort. Nu letar jag lokal för att kunna köra även inomhus. Målet är också att bygga om och kunna ta emot dubbla grupper, säger Karl. ■

Häst-och glassparadis får hedersomnämning

2021 års hedersomnämning gick till Björntorpets Islandshästgård. En samlingsplats för hela familjen av och med familjen Andersson/Pettersson.

– Det här var absolut inte väntat, men jättekul, säger Caroline Andersson, som driver gården tillsammans med sin sambo Johan Pettersson.

Allt började med att paret ville flytta till nytt boende och i samma veva frågade Johans farmors syster om de var intresserade av Björntorp.

– Jag sa nej, men Johan sa ja, säger Caroline och skrattar.

– Jag lockade lite med att Carro kunde ha sin häst hemma, fyller Johan i.

På den vägen är det. Familjen, som nu också innefattar tre barn, flyttade från Garphyttan till Vintrosa under 2013. I januari 2015 drog man i gång på en lite lägre nivå med ponnyridning.

– Det blev succé direkt! Då hade vi två hästar och vi annonserade via Facebook. Jag var gravid och ville dra in lite extra pengar.

De utökade med korv med bröd och saft och såg till att införa köbiljetter till ponnyridningen.

– Det har nästan alltid varit mycket folk, förutom när det regnar, säger Johan.

Under åren som gått har verksamheten växt allt eftersom. Från att bara tänkt ha öppet vintertid är nu Björntorpets Islandshästgård ett glass-

paradis under sommaren.

– Jag ville ha en mjukglassmaskin och vi köpte den innan vi ens hade byggt kiosken, säger Caroline.

I dagsläget har man växt ur den 15 kvadratmeter stora kiosken och skulle gärna bygga ut.

– Prissumman kommer antingen att

gå till nya lilla kiosken eller till väg och parkering. Det finns alltid håll att stoppa i, säger Johan.

Idéer finns det gott om och Caroline är idésprutan medan Johan, med glimten i ögat, beskriver sig själv som gårdens dräng. Och visst finns det en hel del att sköta om utöver barnen Pelle, Nikki och Cherry.

Ett 40-tal höns, åtta hästar, sex kaniner, fem katter och nio afrikanska bergsgetter där fem av dem är killingar som gärna rymmer från hägnet.

– Det är mycket jobb, absolut. Johan jobbar heltid på Suzuki i Garphyttan, men jag sa upp mig från mitt jobb inom Kriminalvården för några år sedan. Vi har satsat rejält från start, säger Caroline.

Ingen av dem trodde att det skulle bli så här stort utan såg det till en början som bisyssla, även om de alltid har jobbat hårt. Nu finns det planer på lekland i skogen längs Garphytteån och Caroline vill gärna ha grisar.

– Vi får mycket hjälp av våra mammor. De tar hand om barnen och är även med och hjälper till med olika sysslor, säger Johan.

– Och barnen gillar detta, de har ju alltid något att göra. De två yngsta brukar sköta fiskedammen och hjälpa till att leda hästarna. ■

Jurys motivering: Gården drivs av Johan Pettersson, Caroline Andersson och deras tre barn. Verksamheten, som började med ett intresse för islandshästar, har utvecklats och utvidgats. På gården finns det nu många djur, katter, getter, hästar, kaniner, höns och kycklingar som besökare kan träffa. Björntorpets Islandshästgård erbjuder häststridning för både vuxna och barn, ridlekis är väldigt populärt.

Gården erbjuder också familjedagar, trubadurkvällar, barnkalas med mera. De har även byggt en kiosk, Björntorpets glassparadis, som många kommer och besöker och smakar på deras stora urval av glass. Björntorpets Islandshästgård har på ett kreativt sätt utvecklats med landsbygdens alla möjligheter.

Lokalerna fylls för ett levande Odensbacken

Renoveringen i Adolfssons gamla lokaler i Odensbacken pågår för fullt och väldigt snart kommer ytorna att fyllas. Nu vill gänget bakom satsningen höra invånarnas idéer.

– Det vill vi mer än gärna! Respons och idéer från de boende. Vad vill de ha?

Den frågan ställer sig Icahandlare Mats Oldmark, tillsammans med Östernärke Utveckling AB:s övriga delägare, Thomas Källin från Södra Hjälmarsstrandens förvaltnings AB, Bertil Andersson från Samverkarna i Östernärke och Magnus Lagergren som gått in i projektet privat.

Ända sedan övertagandet av lokalerna har man varit mån om att hitta rätt hyresgäster till cirka 2500 kvadratmeter. Delar av ytan är redan tingade, men än finns det möjlighet att säkra en plats.

– Gymmet är på väg in. De har ju hållit till här tidigare, så det är lite roligt, berättar Magnus.

Länsposten kommer att ha en liten redaktion i huset, Nordic energy partner AB (Nepab) har paxat bottenplan och Örebro kommun har också visat intresse att bli hyresgäster. Dessutom är torget en naturlig plats för Odensbackens andra laddstolpe som de nu ser om det finns möjlighet att sätta upp med hjälp av projektet Förnya Odensbacken.

– Det finns så många idéer om vad vi kan fylla huset med. Om vi får in stadiga hyresgäster så rullar det ekonomiskt på. Då kan vi upplåta övriga utrymmen till exempel studieförbund, eller andra hyresgäster som behöver kontorsutrymme, säger Bertil.

Bertil berättar engagerat hur han drömmer om att kunna ha dansgolv, kanske en liten bar och en filmklubb på översta våningen.

– Det gäller bara att finansiera allt!

Hittills har efterfrågan av kontorsutrymmen varit större och det är den inriktning som man tror på mest.

Thomas Källin, Bertil Andersson och Magnus Lagergren har många planer på vad lokalerna kan fyllas med. Det finns stora förhoppningar om att huset kommer att bli levande igen.

– Kontor med besöksmöjligheter. Det finns många alternativ, men traditionell handel tror vi inte på, säger Magnus.

Just nu huserar Samverkarna i lokalerna och så kommer det att se ut tills man hittar drömhyresgästen.

– Cirkelverksamhet tillsammans med studieförbund vore klockrent på övervåningen. Där skulle det kunna finnas konferensutrymmen som nyttjas av studiecirklar, säger Thomas.

– I Tegelhuset är det föreningsliv, vi vill ha mer affärsmässigt, säger Bertil.

De tänker sig att boende i närområdet som inte vill arbeta i sitt hem, skulle kunna bli hyresgäster i kontorshotellet och dela på gemensamma utrymmen som till exempel kök.

– Då kan du jobba ”hemma”, men ändå träffa andra människor, säger Mats.

– Det blir helt enkelt en tydligare gränsdragning mellan arbete och privatliv, fyller Thomas i.

På torget hoppas man att det

kommer bli liv och rörelse. Marknader, Reko-ring och övriga evenemang är bara några av idéerna.

– Snacket som går är positivt. Det är bra att det händer något och vi vill visa att det också gör det, säger Magnus.

– Som medlem i Samverkarna kan du vara en del av torget eftersom föreningen äger 25 procent av Östernärke Utveckling AB, säger Bertil.

– Vi vill att det händer saker i Odensbacken, att det rör på sig. Det här gör vi inte för att tjäna pengar, utan för att hjälpa orten, säger Mats.

Tomma lokaler är gänget trötta på. De vill ha ett levande Odensbacken.

– Vi tror att framtiden är sådant du inte vill lämna bygden för så som gym och service. Nu ska vi se det positiva som händer och inte det som har varit och det vi saknat, säger Magnus.

– Men vi behöver hjälp, vi kan inte göra allt. Du kan supporta som privatperson och vara med och påverka, det välkomnar vi, säger Bertil. ■

Fritidsbanken laddar för högsäsongen

Foto: Emma Hansdotter

Fritidsbanken i Östernärke har varit mycket uppskattad ända sedan starten 2019 och avsikten är att driva verksamheten vidare för alla som vill låna prylar.

I dagsläget är det föreningen Omställning Östernärke som står som huvudman för Fritidsbanken i Östernärke. Däremot hoppas man, som man gjort sedan start, att Örebro kommun ska ta över driften.

– Vi har ett avtal med kommunen där vi jobbar för det, men vi fortsätter driva även under 2022 med Omställning Östernärke som huvudman. Vi tar ett år i taget, säger Emma Hansdotter, verksamhetsledare.

Enligt Emma är det ultimata att Fritidsbanken blir en stadig verksamhet i kommunal regi.

– Ingen jobbar för att vi ska stänga, snarare tvärtom. I år har Fritidsbanken i Östernärke bland annat fått ekonomiskt bidrag från Landsbygdsnämnden på drygt 80 000 kronor.

– Det bidraget täcker bland annat driften under hösten och att vi kunnat köpa in utrustning för att underhålla våra alpina skidor ordentligt. All utrustning som lånas ut i vinter kommer att vara väl underhållen, det är vi glada för.

Vintern betyder högsäsong och förra året hade Fritidsbanken många besökare som ville låna olika prylar, mest skidor och skridskor.

– Vi spolade en liten isrink på andra sidan vägen som passade fint för nybörjare. Vi hoppas på en kall vinter så att vi kan göra om det i år, säger Emma.

Sommaren är mer lågsäsong, men det hindrar inte Emma och övriga i gänget att visa att de finns. När polistillståndet var ordnat gav de sig i somras ut på turné med fullproppat släp.

Emma Hansdotter

Foto: Pivrot

– Vi besökte olika badplatser och hade med oss bland annat SUP-brädor, simfötter och andra uteleksaker. Det var väldigt uppskattat och många tyckte att det var jättekul att vi kom. Att vi marknadsförde oss lite dåligt hade med pandemin att göra, men vi tar till oss lärdomen om att annonsera mer.

Under höstlovet blev samarbetet med Familjecentralen och Odengården jätteuppskattat när barndans, cirkusskola, inlinedisco och yoga arrangerades på Odenskolan.

– Det var väldigt många barn som besökte oss. Det känns väldigt bra att samarbeta med Familjecentralen, Odengården och Örebro kommun. Vi är så mycket mer än ”bara” en lokal där du kan låna prylar. Just under vissa lov när vi har färre fysiska besök får vi hitta andra vägar att nå ut. Vi har dessutom börjat med sällskapsspel, allt behöver inte handla om fysisk aktivitet. ■

Det nappar året runt för Jonas

I årets nummer av Landsbygdsnytt har vi fått träffa olika sorters lantbrukare. Först ut var Ante Norén med skogsbruk, sedan mötte vi Anna Käll och hennes kor och så Karl Sundkvist som livnär sig på växtodling. I sista numret är det dags för fiske. Kanske inte traditionellt lantbruk, men definitivt ett spännande yrke som vi vill veta mer om. Möt Jonas Andersson – yrkesfiskare från Vinön.

Ända sedan barnsben har Jonas tillbringat mycket tid på Hjälmarén. Då tillsammans med sin morfar som också var yrkesfiskare. Sedan Jonas tog studenten har det varit hans jobb.

– Jag minns när jag var barn och stod med min gädda i handen när Janne som hämtar fisk på ön två gånger i veckan kom. Jag fick pengar i ett kuvert, säger Jonas och skrattar åt minnet.

Samma Janne transporterar fisk även i dag och Jonas har hunnit fylla 35 år.

Vi träffas i Hampetorps hamn på årets första vinterdag och snön har fallit under morgonen. Vattenpölar har frusit till is och det vita från himlen börjar övergå i regn. I hamnen ligger Jonas största båt, ganska så ensam.

– Jag vill gärna ha en riktig vinter så att isen lägger sig på Hjälmarén, det blir ett trevligt avbrott.

När det är is på sjön blir det svävaren som får jobba.

– Det är väldigt härligt att vara ute fina vinterdagar, men det kan ju även

vara tufft, kallt och snöstorm.

Sedan 2005 har Jonas haft titeln yrkesfiskare och för honom började drömmen redan som barn.

– Jag har alltid haft intresset, även om det inte var självklart. Jag gick maskinutbildning på Tullängsskolan i Örebro, jag har intresse för både maskin och natur.

På morfarns sida har det funnits yrkesfiskare i många generationer. Tillsammans med mindre lantbruk med kor och betesmark får Jonas det att gå ihop ekonomiskt.

– Så har många fiskare det, det går lite hand i hand. Det är ändå få förunnat att bli yrkesfiskare med licens. Det där går ju lite i arv, att man tar över ett tillstånd. Jag tog över en del från min morbrors tillstånd.

I dag finns det ett 30-tal yrkesfiskare i Hjälmarén och antalet kan inte öka hur mycket som helst. Det gäller att hålla det på en rimlig nivå. Gösen i Hjälmarén är naturlig, medan ålen är inplanterad. Jonas fiskar inte ål, utan fokuserar på gös, kräftor, abborre och gädda. Men främst gös.

– För att få fiska ål måste du ha ett speciellt tillstånd, vi yngre har inte det. Men det är gott om gös i Hjälmarén. Det ser stabilt och lovande ut.

Han är ute på sjön i stort sett varje dag under säsong. Vintersäsongen pågår ungefär mellan nyår fram till mars. Allt beror på isen.

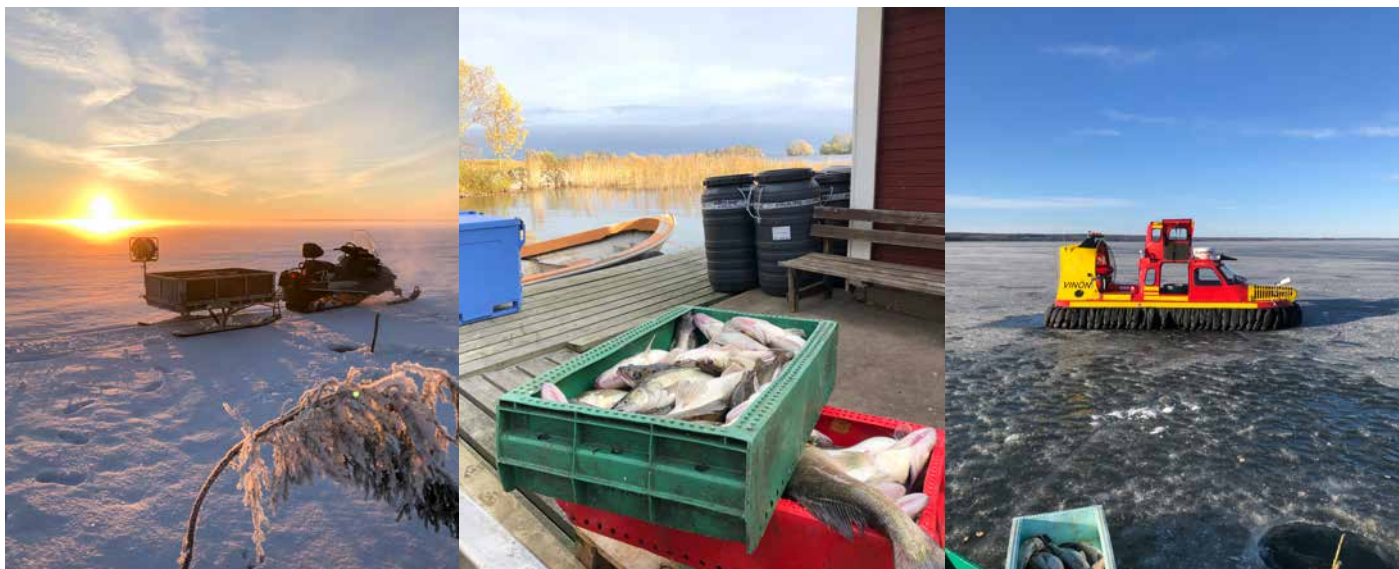
– När det är is fiskar vi från den med nät. Då tar jag ut svävaren.

Jonas har sju båtar för olika ändamål.

– Ja, det blir ju så, säger han och skrattar.

En arbetsdag under sommaren börjar vid 04.30, medan ljuset styr under vinterhalvåret. Då kan arbetsdagen börja vid 07.30 och kvällarna vigs åt att paketera.

– Det är hela tiden vädret som styr, väderprognosen blir min kalender och jag tittar mycket på sådana. Det är skönt med dagsljus på vintern. Jag måste även tänka på leveransdagar och familjen. Familjen är med ibland och paketerar, men det har helt klart blivit annat sedan de tre barnen kommit till världen. Det hade varit tuffare att starta nu med småbarn, men jag

Foton: Jonas Andersson

Som året runt-fiskare får Jonas se Hjälmarén i all sin prakt på flera olika vis. Här är några bilder han fångat med sin kamera.

hade vanan inne.

Under försommaren är det något lugnare och under vintern är det isen som avgör vilken typ av fiske det blir. Jonas föredrar att fiska med nät från isen, det är inte lika känsligt som från båt, då är du mer utsatt vid hårt väder.

– Med bra is fungerar vinterfisket bättre.

Hur klarar du att leva på fisket?

– Det är klart att det är tufft ekonomiskt, men man får jobba på. Du blir en mångsysslare och friheten att vara ute i naturen är väldigt trevlig.

Som yrkesfiskare i Hjälmarén får du fiska var du vill, men Jonas håller sig oftast runt Vinön där han hittar bäst.

– Hjälmarén är en bra sjö. Den är grund, produktiv, värms upp fort och har bra tillväxt. Jag är oftast i mitten, i hjärtat av Hjälmarén – Storhjälmaren. Men du lär dig saker hela tiden, det finns många stenar på botten.

Han är aldrig helt ledig och var och varannan dag är han ute och vittjar nät.

– Fisket här är ju passivt och inte som på kusten där man är ute och trålar. Jag kan till exempel lägga upp alla redskap och dra till Thailand i tre veckor, det kan inte en lantbrukare som har kor. Det är lättare för mig att anpassa.

Den mesta av fisken som Jonas får upp går till Göteborgsgrossisten Hjälmärfisk och vidare ner i Europa.

– Det är lite häftigt att det är så.

Det gör också att vi kan få bättre betalt i vissa lägen. Över lag har folk blivit mer medvetna om MSC-certifiering och det har vi haft på gösen i Hjälmarén sedan 2006. Man får helt enkelt anpassa sitt fiske.

Jonas hoppas att han kommer att kunna hålla på hela livet och han känner aldrig att han går till jobbet.

– Det här är mitt intresse, jag har roligt. Jag vill nog hålla på i någon form så länge jag orkar. Sen får vi se om något av barnen vill fortsätta, jag hoppas det.

Har du varit ute på sjön i riktigt dåligt väder?

– Ja, det har jag varit. Jag tog större risker som ung, nu tänker jag lite

annorlunda. Men naturens krafter är starka och det kan vara så att det börjar blåsa ordentligt när du är på väg hem. Det finns en risk med allt.

Har du fått upp något märkligt i ditt nät?

– Det har blivit mer plast i näten och jag kan hitta påsar från 90-talet. En gång fick jag upp en bindnål som jag själv hade tappat på samma ställe långt tidigare. Men annars inget som sticker ut.

En sista given fråga: Äter du mycket fisk?

– Haha! Ja, det gör jag. Filea gös, steka och panera den och äta tillsammans med potatis. Det är en trevlig vardagsrätt. ■

Jonas Andersson

Bor: På Vinön, södra delen. **Född:** 1986. **Familj:** Sambon Elin, barnen Elton, Ebba och Alicia. **Driver:** Vinöfiskarn.

Karin tog möbelföretaget till landsbygden

Att driva möbelföretag ligger i hennes gener. Nu har Karin Ellervik Sjöholm tagit Inda Interiör till landsbygden, närmare bestämt till Brandstorp, Lillkyrka.

Strax innan pandemin bröt ut köpte Karin företaget Inda Interiör av sin mamma Katarina Pahlsson som då hade drivit butiken sedan 1987, de sista tio åren på Järnvägs-gatan i Örebro.

– Jag har ju alltid mer eller mindre hjälpt mamma i butiken, men i grunden är jag utbildad inom logistik.

Karin fick den där klassiska föräldrauppmärksamheten om att skaffa sig en ordentlig utbildning inom något annat. Allt för att ha något att falla tillbaka på.

– Men sedan 2008 har jag jobbat tillsammans med mamma och jag visste för flera år sedan att jag ville driva vidare den dagen mamma skulle sälja.

Katarina Pahlsson som en gång startade Inda Interiör finns fortfarande med i verksamheten och bollar idéer med sin dotter Karin.

När hyresvärden chockhöjde hyran och när nytt långtidskontrakt skulle skrivas kände Karin att det fick räcka. Det var dags för något nytt för butiken efter så många år.

– Jag vågade helt enkelt inte utsätta min familj för det, mitt i en pandemi.

I stället hittade familjen huset på landsbygden som dessutom hade en lada på sin mark.

– Då var den en festlokal och vi insåg att det skulle bli mycket jobb och enormt stor renovering för att kunna nyttja den som affärslokal. Men vi såg möjligheten.

I oktober förra året tog de över fastigheten och började renovera boningshuset. I mars i år flyttade familjen in.

– Vi flyttade faktiskt för att kunna driva firman vidare. Jag såg potentialen och huset är vackert och ligger magiskt fint. Sen ville vi gärna få både lugnet och närheten till vatten.

Alldeles intill husknuten går ett 50-tal hjortar i en inhägnad. Djuren fanns här när Karin och familjen köpte huset och nu har de tagit över dem.

– Det var ett bed and breakfast här tidigare och jag tror att hjortarna införskaffades för att bidra till stämningen.

Och visst blir det något extra när du rullar in på grusplanen och flera stora bruna ögon tittar nyfiket på dig. När Landsbygdsnytt är på besök är det en vecka kvar till öppning. Förberedelserna pågår för fullt både i butikslokalen och på gårdsplanen. 14 ton grus ska fraktas ut och jämnas till.

– Vi har fått kontakt med så många fina hantverkare här ute, folk är verkligen hjälpsamma, säger Karin.

Privata flytten från Adolfsberg, till ungefär 20 minuter utanför citykärnan, har fungerat bra.

– Hade inte barnen varit positivt inställda hade det aldrig gått.

Nu är bara frågan om kunderna hittar hit.

– Det hoppas och tror jag att de gör. Det är många som hellre åker hit och träffar oss än inne i centrala Örebro, där det dessutom nästan var omöjligt att parkera. Vid flera tillfällen har kunder ringt till oss i butiken och sagt att de försökt parkera, men sedan gett upp och åkt hem igen. Här är parkering inget problem!

Tongångarna har varit positiva från Indas kunder och många av stamkunderna finns i Nora, Lindesberg, Örebro och Karlstad.

– Dessutom har vi många kunder från Västerås och Stockholm, för dem är vår flytt jättebra. Vi har hört kommentarer som ”äh, vad mysigt” och ”kul att det händer något nytt”. Dessutom tycker jag personligen att möblerna vi säljer kommer mer till sin rätt här, det är mer genuint. Jag hoppas att kunderna tycker likadant.

Karin berättar om närområdet, med närheten till Götlunda glass och båthamnen i Grythem.

– Du skulle faktiskt kunna ta båten dit och gå till oss. Det är inte omöjligt. Men vi ligger ju nära motorvägen också, läget är kanon.

Det var just läget Karin fastnade för och egentligen är flytten till området inte alls speciellt konstig.

– Min mormor växte upp på Valen och nu har mamma också flyttat ut hit. Så för oss var det inte konstigt att välja den här platsen.

Någon oro för framtiden finns inte och har heller egent-

ligen aldrig funnits.

– Har vi lyckats överleva så här länge tror jag att våra älskade kunder tar sig hit.

Pandemin har gjort att människor tänker ännu mer lokalt och många av våra kunder är medvetna och letar gärna i sitt närområde. Jag ser ju att det går bra för andra företag på landsbygden och i Skåne där jag har kollegor i branschen, har en etablering på landet gått bra. Möbelbutiker kräver enorm yta.

Till sommaren hoppas Karin kunna visa utemöbler. På baksidan där det tidigare var ett skrotupplag och igenväxt av sly syns i dag en yta som kommer att bli perfekt till sommaren.

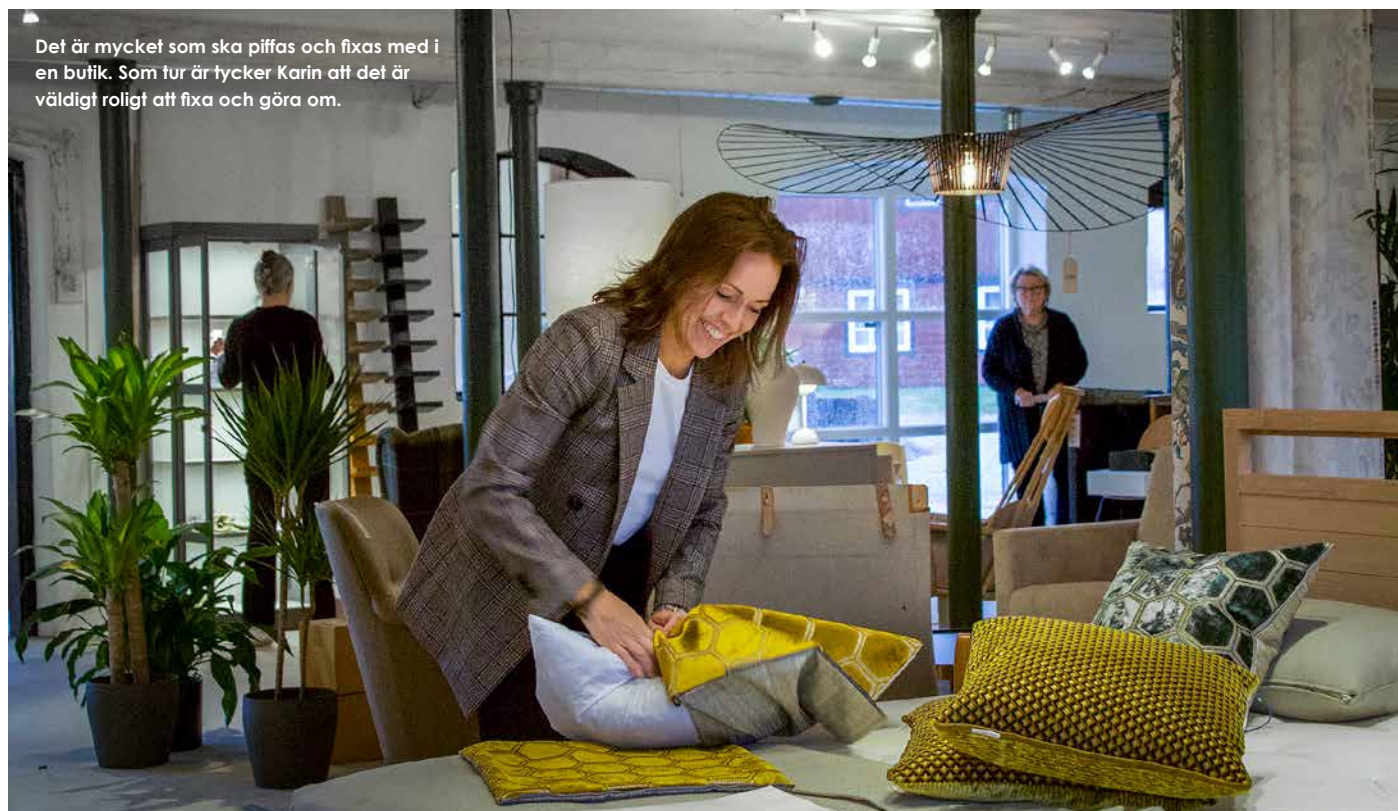
– Framtidsplanen är bland annat att hitta samarbete med fler och kanske få hit en caféverksamhet.

Allt har fallit på plats och trots mycket hårt jobb fram till öppning har Karin en skön känsla i kroppen.

– Det viktigaste är inte att växa, det är att få verksamheten att fortsätta må bra så att jag får fortsätta jobba med det jag älskar.

Några veckor efter att intervjun gjordes stämmer Landsbygdsnytt av med Karin – hur gick premiären?

– Premiärkvällen blev snabbt fullbokad och alla har varit positiva. Många fina kommentarer och hejarop! Vi är så glada! ■

Allt fler flyttar till Örebro kommuns landsbygd

Under de senaste åren har intresset för att bo på landsbygden eller i mindre tätorter i Örebro kommun ökat. Enligt den senaste lägesrapporten har flyttmönstret snabbats på.

Christin Gimberger och Niklas Fallgren är båda översiktsplanerare på Örebro kommun. Varje år görs en lägesrapport för bostadsförsörjning och i den aktuella rapporten visar 2020 års siffror att flyttlassen går från städer till landsbygden i större utsträckning än tidigare.

– Det är en trend i att vilja flytta ut eller bygga nytt på landsbygden och det har blivit tydligare i och med pandemin, säger Niklas.

Det finns flera orsaker till trenden. Den ökade digitaliseringen har gjort det enklare att jobba hemifrån samtidigt som vissa arbetsgrupper inte är lika platsberoende. Andra orsaker är till exempel kostnader och ett för litet utbud av småhus i centrala Örebro.

– Vi kan se i vår statistik av förhandsbesked, som ligger innan bygglov, att siffrorna för 2021 sticker ut när det gäller småhus på landsbygden. Det är ett tryck som visar på ett intresse för att bygga och bo på landsbygden och samtidigt en indikation på att marknaden inte kan tillgodose intresset. Vi jobbar för att möta efterfrågan och på sikt kunna erbjuda fler småhustomter. Vi har köpt in en del mark i anslutning till mindre tätorter i syfte att planlägga för bostäder. För att

Christin Gimberger

Niklas Fallgren

driva på utvecklingen underlättar det för oss om vi själva äger marken, säger Christin.

Kommunens översiktsplan innehåller vissa utvecklingsområden i anslutning till tätorter där de vill satsa och bygga mer. Om byggandet blir för spritt kan det bli problematiskt. Kommunen kan exempelvis inte dra avloppsnät och regionen kan inte erbjuda kollektivtrafik överallt.

– Det landar i en samhällsekonomisk kalkyl som inte går ihop. Det blir även en konflikt med hållbart boende, säger Niklas.

– Det går inte att bo utan grannar och samtidigt ha butik och förskola nästgårds, förtydligar Christin.

I kommunens planering finns det en ambition om att erbjuda olika bostadstyper även på

landsbygden.

– Vi vill att det inte bara ska finnas småhus utan även till exempel bostadsrätter så att det kan bli en rotation och variation av åldersgrupper. Detta är en stor utmaning på landsbygden, säger Christin.

Den åldersgrupp som går mot trenden är unga vuxna som flyttar från landsbygden till städerna.

– Men det är inget konstigt med det. Så har det varit tidigare och det har att göra med att man flyttar hemifrån för att studera eller arbeta, säger Christin.

Det är inte speciellt oväntat att barnfamiljer är den åldersgrupp som står för de största flyttströmmarna från stad till landsbygd och mindre tätorter, och

Har ett liknande flyttmönster inträffat tidigare?

– Om man tittar historiskt kan man se att starka perioder när småorter och landsbygder växt var i samband med att fler skaffade sig bil, det vill säga under 60- och 70-talet, och kunde pendla till jobbet i stan. Nuvarande sätt att arbeta kanske är den nya ”strukturförändraren”, tror Peter Sundström, samhällsplanerare på Örebro kommun.

siffrorna i rapporten talar sitt tydliga språk: Det är ingen tvekan om att inflyttning till landsbygden pågår för fullt.

– Vi är i ett paradigmskifte där digitaliseringen i kombination med pandemin på kort tid har påverkat arbetsmarknad och bosättningsmönster. Men var tar det vägen? Nu är vi precis i början och det är svårt att förutse hur det kommer att utvecklas, men det är absolut spännande tider, säger Christin. ■

Digital medborgardialog 11 november

Den 11 november genomförde Landsbygdsnämnden i samarbete med Programnämnd samhällsbyggnad, Byggnadsnämnden och Öbo en digital informationsdialog på temat ”Bo och bygga på landsbygden”. Trycket på småhusomter är stort och fler väljer att bosätta sig utanför tätorten.

Alla medborgare som var intresserade hade möjlighet att ansluta till den digitala dialogen, lyssna på föredragen och ställa frågor till förtroendevalda och tjänstepersoner på plats.

Den som deltog kunde bland annat lära sig mer om hur

kommunens långsiktiga planeringsarbete för bostadsförsörjning fungerar, vad en översiktsplan och en detaljplan är och hur de används i planeringsarbetet.

Det berättades även om pågående nya planer för bostäder på landsbygderna, vad som gäller kring bygglov på landsbygder utanför detaljplanelagt område samt vilka dokument och lagar som kommunen måste förhålla sig till i arbetet.

Dialogen avslutades med en aktiv frågestund med många intressanta frågor i chatten från medborgare som deltog hemifrån via dator eller mobil. ■

*Landsbygdsenheten tackar för detta år med
Landsbygdsnytt och önskar alla
en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!*

Familjen lämnade stan för eget bygge på landet

För ganska precis två år sedan stod drömhuset i Odensbacken klart för Therese Wiktorsson och Sebastian Harrysson.

– Tanken från början var att flytta in i september 2019, men i och med att vi gjorde lite ändringar blev det inflytt i november samma år, säger Therese som också är den som har ritat huset.

Det blir tredje julen i huset och sonen Ivars andra. Mitt i byggandet blev Therese gravid och drömmen om att låta framtida barn växa upp på landet skulle bli sann.

Men vi backar bandet lite. Therese och Sebastian bodde tillsammans på Öster i centrala Örebro, men kände båda två att de ville bo i hus. Therese kommer ursprungligen från Lyrestad, medan Sebastian är född och upp-vuxen i just Odensbacken.

– Det blev naturligt med Odensbacken för oss. Jag trivs ju här och är lantmänniska, så varför inte, säger Sebastian.

Att köpa ett befintligt hus var aldrig aktuellt. Therese som är byggnadsingenjör ville rita parets drömhus.

– Jag började rita hus på skoj redan innan vi hade en tomt. Vi visste att vi ville ha ett laduhus och tog inspiration från internet, berättar Therese.

När Sebastians farfar, Börje Eriksson, sa okej till att stycka av mark tillfrågades Sebastians kusin om att bygga. Sedan var projektet i gång.

– Att bo i hus på landet är väldigt

Så här såg det ut tidigare på platsen där familjens nya hus nu står. Det gamla torpet var fallfärdigt och någon ordentlig väg fram till det fanns inte.

Foto: Privat

skönt och mycket friare. Det är en lugnare omgivning och vi kan bara kliva ut i vår egen trädgård, säger Sebastian och riktar blicken mot den fantastiska utsikten på husets baksida.

Byggandet löpte på bra och paret har varit med och hjälpt till, till exempel med att isolera.

– Vi har valt och köpt en del själva, så som inredning, kranar, kakel och klinkers. Men Sebastians kusin har byggt huset av lösvirke. Det har känts tryggt från början, säger Therese.

Huset ligger bakom Ica i Odensbacken och det är nog många som vet vilket hus paret bor i.

– Vi har hört en del kommentarer som ”kyrkan” och ”ladugården”. Jag tror att antingen gillar man det, eller inte. Vi har ju byggt för oss och för att vi ska trivas, det är viktigast. Det har varit en del personer här för att få inspiration och för att ta reda på vem som har ritat, berättar Sebastian.

Husets boyta är 146 kvadratmeter fördelat på sju rum och kök plus ett dubbelgarage på 60 kvadratmeter. Paret är mer än nöjda.

– Vi har inte missat eller ångrat något. Vi höll dessutom budgeten, säger Therese och skrattar.

Hon berättar att de brukar titta på tv-programmet ”Husdrömmar” och

I badrummet på övervåningen har familjen valt ett fiskbenskakel som de är riktigt nöjda med.

diskutera om familjen man får följa kommer att hålla budget och tidsplan. Själva klarade de det ena.

Nu stundar julen och Ivars tvåårsdag närmar sig. Ivar går på samma förskola som Sebastian en gång gjorde och cirkeln är slutet.

– Det känns lite så, en del av

personalen är också samma. Det är skönt att bo på ett mindre ställe och de allra flesta vet vem jag är om jag nämner pappa eller farfar. Det är en trygghet och man hjälper varandra och umgås mer över generationerna på landsbygden, säger Sebastian.

Än så länge umgås paret dock mest med kompisar i stan. Pandemin ställde till det för nya bekanskap under föräldraledigheten.

– När Ivar blir större tror jag att det blir mer naturligt, säger Therese.

Enda nackdelen de ser med att bo på landet är att det är en bit att åka till jobbet och vännerna i stan.

– Men kvalitén du har här när du är ledig väger tyngre, säger Therese.

Planerna framåt är att fortsätta jobba med trädgården och rusta den gamla redskapsboden de valt att bevara.

– Det stod ett gammalt torp på tomten tidigare och redskapsboden var dass och förråd, berättar Sebastian.

Hans farfar är nöjd över resultatet och kommenterar ofta familjens utsikt.

– Det är en trygghet för honom att ha oss så nära och vi hjälper honom med bland annat gräsklippning. Nu ska även min bror bygga hus på andra

I anslutning till köket finns en social yta där familjen ofta samlas. Ivar läser gärna böcker uppkruken i mamma Thereses famn.

sidan dungen, säger Sebastian.

Husresan har varit rolig och både Therese och Sebastian tror att de skulle kunna göra om det.

– Även om det är jobbigt så är det också roligt. När du är i husbubblan är det enda du tänker på. Men skulle vi bygga igen skulle det bli något helt annat, säger Therese. ■

Ett öppet kök var självklart. Här samlas Sebastian, Ivar och Therese ofta och lagar mat tillsammans.

Höjd vatten- och avloppstaxa från 1 januari 2022

Från årsskiftet höjs bruksavgiften med 13 procent och anläggningsavgiften med fem procent.

Bruksavgiften betalas löpande av alla som har ett kommunalt vatten- och avloppsabonnemang. För ett hushåll som förbrukar 150 kubikmeter vatten per år ökar kostnaden med cirka 62 kronor i månaden.

Anläggningsavgiften är en engångssumma som betalas när en fastighet ansluts till det kommunala vatten- och

avloppsnätet. För en helt ny enfamiljvilla med en tomt på 800 kvadratmeter blir engångskostnaden från årsskiftet cirka 180 000 kronor.

Höjningarna görs för att täcka de kostnader Örebro kommun har för att alla örebroare ska få gott, friskt vatten i kranen varje dag. ■

Läs mer om VA-taxan på orebro.se/vatten

Mängden fett i avloppsledningarna ökar risken för vattenskador

Fett som spolat ner i diskhon i köket kan orsaka stopp i avloppet. Torka i stället ur fett, som blivit kvar i grytor och stekpannor, med hushållspapper och släng det i den bruna matavfallspåsen.

Om det blir mycket olja över efter till exempel fritering, låt det svalna och håll det sedan i en tom pappersförpackning med skruvkork. Skruva åt korken ordentligt och släng förpackningen i restavfallspåsen. Du kan också lämna in den på någon av kommunens bemannade återvinningscentraler.

På restauranger, caféer och andra företag som hanterar livsmedel ska fettavskiljare installeras. Fett får inte

spolas ut i avloppet då det stelnar och orsakar stopp i ledningarna. Det kan också orsaka dålig lukt och bilda den giftiga gasen svavelväte. Fettet behöver därför tas om hand på annat sätt. I en fettavskiljare fångas rester av matfett, matlagningsolja och liknande upp i en särskild behållare för att inte rinna ut i avloppet.

Problematiken med fett och olja i ledningsnätet orsakar stora kostnader för privatpersoner, företag och försäkringsbolag samt för VA-verksamheten på Örebro kommun. Fettet hör hemma i avfallet, inte i avloppet. ■

Läs mer på orebro.se/vattentips

Bredband och ny teknik gör landsbygden uppkopplad

Göran Dahlén och Niklas Stefansson lämnar en lägesrapport.

Hur går det med utbyggnaden av bredband på landsbygden? Kommunens bredbands-samordnare Niklas Stefansson och näringslivsdirektör Göran Dahlén ger oss en lägesrapport.

PTS, Post- och telestyrelsen, har statistik gällande fiberanslutna glesbygdsfastigheter. 2017 var cirka 30 procent anslutna i Örebro kommun. Hur ser det ut i dag?

– Siffrorna släpar efter lite, men i oktober 2020 var det cirka 49 procent som var anslutna, säger Niklas.

– Jämfört med hela länet, cirka 40 procent, ser det bra ut, men ställt till hela rikets 55 procent har vi lite att jobba med. Men generellt sett visar PTS att det rullar på bra på Örebro kommuns landsbygd, säger Göran.

Örebro kommun är inte beroende av endast en aktör när det gäller utbyggnaden av bredbandet utan samarbetar med flera.

– Utbyggnaden sker på kommersiella grunder och flera aktörer gör att vi vilar på fler ben i stället för att vara beroende av en aktör. Jag ser det som en styrka att Örebro kommun har en god dialog med alla. Vi har verkat efter likabehandlingsprincipen och inte gjort någon skillnad på aktörerna vilket skapat ett gott samtalsklimat, säger Göran.

PTS har beslutat att avsätta 2,85 miljarder kronor totalt i Sverige i bredbandsstöd till och med år 2025. Örebro kommun vet att elva projekt i kommunen fått pengar i år.

– Vi har kontakt med aktörerna för att hitta lämpliga områden för utbyggnad som de kan söka stöd för. Målet är förstås att kommunen ska få så stor andel av stödet som möjligt, säger Niklas.

Det finns fortfarande så kallade vita fläckar där det av olika anledningar är en stor utmaning att dra fiber för att det helt enkelt är dyrt per anslutning. Men parallellt med att anslutningarna ökar har alternativa lösningar kommit

i en rasande takt. Det handlar om FWA (Fixed wireless access) eller mobillösningar via 4G och 5G som nu ökar kapaciteten rejält.

– Det var tidigare mycket oro kring nedsläckningen av kopparnätet, men marknaden har varit snabb och erbjuder nu kunderna nya smarta trådlösa tekniker. Allt tyder på att teknikutvecklingen kommer att gå i snabbt tempo framåt och det är positivt för landsbygden, säger Göran.

Det har under hösten varit en del skrivelser om olika aktörer inom bredband. Det har handlat om kunder som fått fakturor för jobb som ännu inte genomförts.

– Det hamnar på mitt bord och vi är med i de frågorna. Vi förväntar oss att aktörerna är seriösa och professionella och vi försöker därför alltid framföra saklig information till dem diplomatiskt och inte agera polis när vi för en dialog med dem. Vi är därför tacksamma för de medborgare som hör av sig med utmaningar och problem så att vi kan föra detta vidare. Blir det för komplicerat hänvisar jag till Telecområdgivarna som skapats av branschen, säger Niklas.

Det här är en del av Niklas tjänst som bredbands-samordnare. Han är kommunens bransch-kunnige expert som kan trycka på och få snabba svar parallellt med samordningsuppdraget.

– Den här typen av roll finns i andra kommuner också, men kanske inte lika tydligt definierad. Alla kan vi läsa statistik, men att ha en person som Niklas med kunskapen att kunna ha dialogerna med aktörerna tror vi är jätteviktigt för alla medborgare, säger Göran. ■

2 164 625

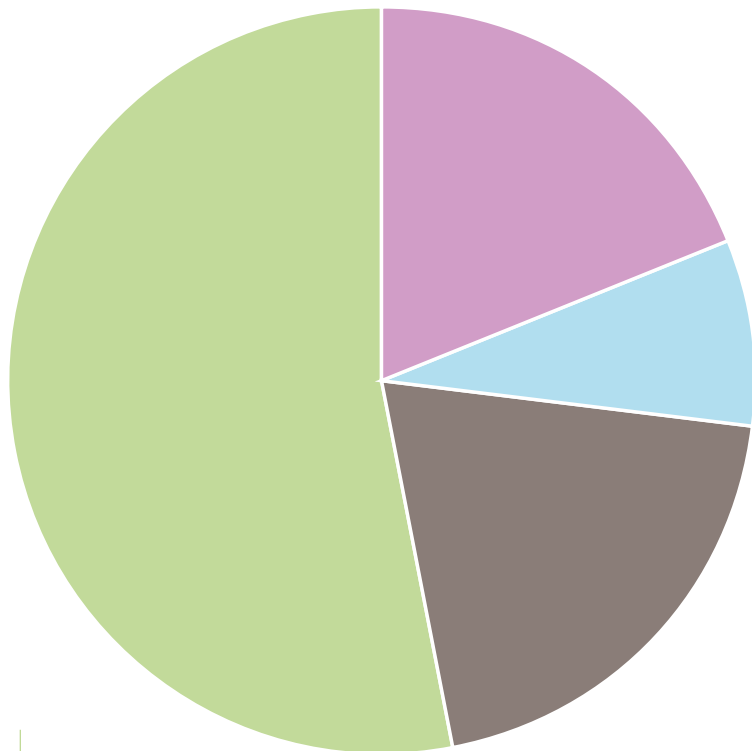
kronor har Landsbygdsnämnden beviljat i bidrag under 2021.

Sammanställningen är gjord efter beviljade bidrag i tre olika kategorier: Bidrag till evenemang och utvecklingsprojekt på landsbygden, Bidrag till upprustning av allmänna samlingslokaler samt Näringslivsutvecklingsstöd till företagarföreningarna.

Några exempel på projekt som sökt och beviljats bidrag är bland annat viltstängsel kring Carl Strömbergs äppelträdgård, vallristningar i Kilsbergen, Gällersta visfestival, Naturfotodagen i Rånneå, discgolfbana i Ölmbrotorp,

Viagården i Vintrosa har bytt golvmattor med hjälp av bidrag från Landsbygdsnämnden. Foto: Anders Holm

upprustning och utbyggnad av klubbstuga (Kolja byalag), solcellsanläggning Lännäs frikyrka, upprustning av Mosås stationshus, utveckling av spontanidrottsplatsen Mellösa Garden, ny gungställning till Klockhammars badplats och rustning av Kulturstigen (Garphyttans industrimuseum). ■

Fördelning av bidragen över de olika delarna av Örebro kommuns landsbygd:

- 53 procent: Östernärke
- 20 procent: Tysslinge
- 8 procent: Glanshammar
- 19 procent: Axberg-Kil

Bidrag till utvecklingsprojekt för landsbygden

Upprustning av samlingslokaler

Föreningar och ideella organisationer som är verksamma i, och äger eller förvaltar, fastighet på Örebro kommuns landsbygd kan ansöka om bidrag till att bevara och förbättra samlingslokaler, som används för lokal demokrati, sociala möten eller kulturaktiviteter.

Bidrag till utvecklingsprojekt

Bidraget ska stärka insatser som underlättar att bo och verka i en bygd. Det kan till exempel handla om att anordna aktiviteter för unga eller att skapa mötesplatser för olika målgrupper. Insatser av utvecklingskaraktär prioriteras.

Startbidrag för föreningar

För att stimulera och gynna föreningslivet på landsbygden är det möjligt att ansöka om startbidrag. Bidraget ska underlätta själva bildandet av föreningen, men också gå till utrustning som är nödvändig för verksamheten att komma i gång.

Evenemangsbidrag

Återkommande aktiviteter kan vara gynnsamma för landsbygdens utveckling. Syftet med bidragen är att främja existerande evenemang, men även att uppmuntra till nya för att på så sätt bidra till en levande landsbygd.

Läs mer på: orebro.se/landsbygdsutveckling